

#GeefMe1Minuut

UNIA

www.unia.be

#GeefMe1Minuut

Campagne tegen racisme

Een initiatief van: Unia Regio Oostende en Stad Oostende

Wereldwijd is 21 maart de Internationale Dag tegen Racisme. Om het thema racisme extra in de verf te zetten, lanceert Unia de campagne #GeefMe1Minuut. Met deze campagne willen we jongeren een moment laten stil staan bij onze vluchtige maatschappij. Televisie, sociale media, nieuwsberichten,... zorgen ervoor dat we elkaar heel snel beoordelen en in een hokje plaatsen. We kunnen onszelf erop betrappen dat we mensen beoordelen op een eerste indruk of ervaren dat wij zelf door anderen in een hokje worden geduwd.

Via de hashtag #GeefMe1Minuut wil Unia jongeren uitdagen om hun eigen verhaal te vertellen via sociale media. Ze kunnen creatieve selfies of filmpjes maken met de diverse gezichten op de postkaarten die Unia verdeelt in het kader van de campagne, en zo aan de samenleving tonen dat ze niet in een hokje te plaatsen zijn.

Omdat we deze campagne op jongeren richten, zien we leerkrachten als belangrijke partners om dit mee te ondersteunen. Racisme is een thema dat leeft binnen onze samenleving en ook binnen scholen. Veel mensen die bij Unia aankloppen, kwamen in aanraking met racisme. Uit de cijfers van 2016 blijkt dat we ook vanuit het onderwijs regelmatig meldingen over racisme ontvangen.

Jongeren komen dus vanuit verschillende hoeken in aanraking met racistische uitspraken of zijn zelf het slachtoffer van racisme. Door dit thema in de klas te bespreken is het mogelijk om de vele impulsen die zij krijgen, te kaderen. Het onderstaande lespakket kan leerkrachten een aantal handvaten aanreiken om dit thema te bespreken.

Voor meer informatie over racisme en de verschillende vormen van discriminatie kan je steeds terecht op de website van Unia of bij een van de lokale meldpunten (www.unia.be).

Inhoudstafel

1.	Activiteiten voor in de les
1.1	Activiteit 1: aan welke kant sta jij?
1.2	Activiteit 2: discriminatie delen
2.	Tips bij het bespreekbaar maken van racisme
3.	Verder aan de slag met diversiteit binnen de klas
3.1	Vormingen voor leerkrachten
3.2	Vormingen voor leerlingen
3.3	Educatieve materialen.....
3.3.1	Documentatiecentra
3.3.2	Documentaires
3.3.3	Testjes vooroordelen.....
4.	De werking van de lokale contactpunten van Unia

In dit lespakket willen we je materiaal aanreiken om met het thema racisme aan de slag te gaan. Hieronder vind je enkele activiteiten voor in de les, tips om racisme bespreekbaar te maken en een lijst met educatieve materialen.

1. Activiteiten voor in de les

Om racisme binnen de klas bespreekbaar te maken, kan je met je klas enkele activiteiten doen rond racisme. Hieronder geven we jullie al twee activiteiten mee. Bij educatieve materialen vind je nog meer materiaal en toffe websites om het thema verder uit te diepen.

Onderstaande activiteiten zijn ontwikkeld en getoetst in meerdere groepen in allerlei landen. Verschillende groepen reageren op verschillende manieren en daarom kunnen we je enkel wat ruwe indicaties aanbieden over tijd, groepsgrootte, het niveau van de vereiste vaardigheden, enzovoort. Als je twijfelt kan je beter wat extra tijd uittrekken, vooral dan voor de informatie- en evaluatieronde.

1.1 Activiteit 1: aan welke kant sta jij?

Hoe denken we echt over racisme? Hoe vaardig zijn we in het verdedigen van onze eigen standpunten en in het begrijpen van die van anderen?

Behandelde onderwerpen

- Verantwoordelijkheid voor de eigen persoonlijke (re)acties
- De standpunten en ideeën van de leerlingen over racisme tegenover elkaar plaatsen

Doelstellingen

- Het zelfbewustzijn van de leerlingen aanwakkeren over de rol die ze als leden van de samenleving hebben
- De leerlingen hun gedachten en meningen met elkaar laten delen
- De verschillen in denken binnen de groep schetsen en herkennen
- Iedereen aanmoedigen zijn opinie te verkondigen
- De leerlingen ervan bewust maken hoe snel we soms een beslissing moeten nemen en hoe hevig we deze nadien verdedigen, zonder het standpunt van de andere te kunnen aanvaarden

Tijd

1 uur

Groepsgrootte

10 tot 40 leerlingen

Vorbereiding

- Flipboard of bord, stiften of een projector
- Lijst met stellingen (zie voorbeelden hieronder)
- Voordat je met de activiteit begint, schrijf je de stellingen op het bord of projecteer je ze.

Instructies

- Zeg de leerlingen dat ze zich moeten inbeelden dat er aan de ene kant van het lokaal een minteken is (-) en aan de andere kant een plusteken (+).
- Leg uit dat je een aantal stellingen gaat voorlezen en dat de leerlingen die het er niet mee eens zijn aan de “minkant” moeten gaan staan en diegenen die het er wel mee eens zijn aan de “pluskant”. Diegenen die geen mening hebben of aarzelen, moeten in het midden blijven, maar zij mogen niet spreken.
- Lees de eerste stellingen voor.
- Als iedereen zijn positie gekozen heeft, vraag dan aan diegenen die bij de muur staan om om de beurt uit te leggen waarom ze deze positie kozen. De leerlingen krijgen één minuut de tijd om de anderen te overtuigen van hun gelijk en om bij hen te komen staan.
- Trek hier ongeveer 5-8 minuten voor uit.
- Als iedereen gesproken heeft, vraag dan dat wie van positie wil veranderen, dat ook doet.
- Lees nu een tweede stelling voor en herhaal het proces.
- Als er over al de stellingen gediscussieerd is, ga dan direct verder met de evaluatie.

Vragen ter evaluatie

- Hoe voelde je je bij deze oefening?
- Was het moeilijk om te kiezen? Waarom?
- Was het moeilijk om in het midden te blijven en niet te kunnen spreken?
- Welke argumenten werden er gebruikt, waren ze gebaseerd op feiten of waren ze emotioneel?
- Welke waren het meest effectief?
- Zijn er vergelijkingen tussen wat mensen deden of zeiden tijdens deze oefening en de realiteit?
- Zijn de stellingen gegrond?
- Was het een nuttige oefening?

Tips voor de begeleider of leerkracht

Om de deelname te vergemakkelijken kan je leerlingen die eerder stil zijn, uitnodigen om voor hun mening uit te komen en degene die altijd tussenkomen, vragen om even te wachten.

De stellingen kunnen worden aangepast naargelang de onderwijsgraad.

De stellingen zijn noodzakelijk controversieel. Het is belangrijk dat je dit uitlegt aan het einde van de evaluatie. Afhankelijk van de groep kan je een debat krijgen over verschillende zaken.

- Het is normaal dat mensen verschillend denken en verschillen in wat ze denken. Er is niet noodzakelijk een juiste of verkeerde houding of positie. Wat het belangrijkste is, is dat we de redenen die een standpunt motiveerden, kennen en begrijpen.
- Probeer de verbanden met de realiteit van het dagelijkse leven te schetsen. Dikwijls zien we maar één kant van een probleem. Het gebeurt ook al eens dat ons gevraagd wordt om iets te

verdedigen maar dat we niet altijd de kans krijgen diep na te denken waarom we dat zouden moeten doen.

- In hoeverre luisteren we eigenlijk wel naar de argumenten van andere mensen? Hoe goed maken we onze eigen standpunten duidelijk? Hoe vager we zijn, hoe meer we de dubbelzinnigheid voeden en riskeren verkeerd begrepen te worden.
- Hoe consequent zijn we in onze opinies en onze standpunten?

Enkele voorbeelden van stellingen

- Moslims kunnen niet écht integreren in Europese samenlevingen.
- Racistische gevoelens zijn natuurlijk en mogen niet onderdrukt worden.
- Racisme is niet meer dan angst voor het onbekende.
- Racisme is in zekere zin te verklaren, omdat je voorrang geeft aan mensen uit je eigen groep.
- Iedereen heeft vooroordelen, maar is daarom nog niet racistisch.
- Racisme is aangeleerd.
- Racisme bestaat bij alle volkeren en komt voor in alle landen.
- Racisme is overal aanwezig in de maatschappij.
- Mannen zijn meer racistisch dan vrouwen.
- Migranten nemen huizen en jobs af.
- Een multiculturele samenleving kan onmogelijk werken.

Deze stellingen kan je ook zelf aanvullen met stellingen over de actualiteit: media, politiek, vluchtelingenstroom, terrorisme...dus concrete zaken waar jongeren momenteel mee geconfronteerd worden.

1.2 Activiteit 2: discriminatie delen

Het was verschrikkelijk, het was zo een vervelende situatie, ik wist niet wat te doen...

Behandelde onderwerpen

- De aanwezigheid van racisme in onze maatschappij bespreken
- Hoe assertief omgaan met moeilijke situaties

Doelstellingen

- Zich meer bewust zijn van racisme in het dagelijks leven
- Begrip opwekken voor zij die met racisme geconfronteerd worden
- Mensen helpen door hen assertief te leren zijn

Tijd

45 minuten

Groepsgrootte

Dit maakt niet zoveel uit. Indien de groep heel groot is, kan je ze onderverdelen in deelgroepen van 6 à 8 leerlingen.

Vorbereiding

Flipboard of bord en markeerstift

Instructies

Vraag elke persoon om aan een gelegenheid te denken waarbij hij/ zij zich anders behandeld voelde omwille van racisme, of aan een situatie waarin dat met een ander gebeurde. Maak een rondje en vraag iedereen om die situatie aan de groep kort voor te stellen. Maak van alle situaties een lijst op het flipboard of bord en vraag dan de groep er één uit te kiezen om over te discussiëren. Vraag de persoon van wie de situatie werd gekozen om in één minuut uit te leggen wat er was gebeurd.

Stel dan vragen zoals:

- Hoe is de situatie ontstaan en wat is er in feite gebeurd?
- Hoe voelde de gediscrimineerde persoon zich?
- Zouden er andere redenen kunnen geweest zijn waarom deze persoon zo werd behandeld?
- Hoe reageerde hij/ zij en wat gebeurde er na het voorval?
- Vraag op het einde aan ieder in de groep wat zij/ hij in dezelfde situatie had gedaan en om andere mogelijke manieren van reageren te formuleren.

Evaluatie: praat over racisme in het algemeen

- Wat zijn de meest voorkomende redenen waarom mensen racistisch zijn?
- Waarom worden mensen die “anders” zijn, anders behandeld?
- Is racisme iets wat iedereen in zich heeft?
- Hoe belangrijk is het om racisme tegen te gaan?

Tips voor de begeleider of leerkrachten

De leerlingen zouden moeten denken aan reële situaties, die ze uitgesproken belangrijk vonden. Niemand mag zich onder druk gezet voelen om iets te zeggen waardoor hij of zij zich minder op zijn of haar gemak is. Meestal denken mensen aan negatieve discriminatie, maar voorbeelden van positieve discriminatie of positieve maatregelen kunnen natuurlijk ook aangehaald worden.

Extra informatie: mogelijke varianten

Gebruik een rollenspel om de situatie te bestuderen. Vraag twee deelnemers of een kleine groep om de situatie in een rollenspel voor te stellen terwijl de rest hen observeert. Vraag de waarnemers daarna om mogelijke alternatieve reacties te suggereren. Laat deze suggesties ook in een rollenspel aan bod komen en discussieer verder over het thema.

Vraag iedereen om een kort overzicht van een situatie op een stuk papier te schrijven. Je kan als leerkracht ook zelf een aantal situaties voorbereiden (bv. situatie in een kapsalon, op de bus, op sociale media, in de klas...). Doe de papiertjes in een hoed. Laat de hoed rondgaan en vraag elke

deelnemer een papiertje te trekken. Ga de kring rond en vraag iedereen om hardop voor te lezen wat er op hun briefje staat. Vraag iedereen om te proberen raden hoe de betrokkenen zich voelen.

2. Tips bij het bespreekbaar maken van racisme

Wanneer je een onderwerp zoals racisme bespreekt binnen de klas, kan dit leiden tot uiteenlopende reacties. Je zal naast betrokkenheid en enthousiasme misschien ook vooroordelen of racistische opmerkingen tegenkomen. Dergelijke discussies zijn niet makkelijk, maar deze reacties bieden ook een aanknopingspunt om de zaken op orde te stellen. De volgende tips kunnen een houvast bieden.

Neem kleine stapjes

Maak een keuze voor één thema en probeer niet alles tegelijkertijd te doen. De focus van deze wedstrijd ligt op racisme, en niet op discriminatie omwille van andere redenen.

Niet alleen binnen de les

Een bewustwordingsproces laat zich niet beperken tot een enkele les of bijeenkomst. Door verbanden te leggen tussen actuele gebeurtenissen binnen en buiten de school wordt de betrokkenheid van leerlingen vergroot.

Altijd reageren op ongewenst gedrag

Wie met een groep werkt, draagt verantwoordelijkheid voor een goede en veilige sfeer in de groep. Bepaalde omgangsvormen zoals pesten, vormen van geweld en discriminatie kunnen niet onbesproken blijven. Het is belangrijk om in zulke situaties altijd te reageren. Hoe eerder je een discriminerende, intolerante sfeer in de groep tegengaat, hoe groter de kans dat de omgangsvormen veranderen.

Doorvragen en niet meteen met het vingertje wijzen

Reageer altijd op discriminerende uitlatingen, maar (ver)oordeel niet te snel. Wanneer iemand een vervelende of discriminerende opmerking maakt, wil dat nog niet zeggen dat die persoon daarom een racist is. Soms worden opmerkingen gemaakt uit provocatie. In andere gevallen speelt emotie een rol, bijvoorbeeld onzekerheid of angst. Luisteren naar elkaar -dus ook naar degene die een discriminerende opmerking maakt- is dan ook een eerste vereiste. Vraag door naar de achterliggende reden of gedachte van die opmerking. Voorkom een welles-nietes discussie. Herformuleer en herhaal de opmerking van de leerling, vraag een bevestiging van die samenvatting en stel daar een vraag over. Laat (nog) geen afkeuring blijken. Probeer er zo achter te komen waarom hij of zij zich op deze manier uitlaat.

Als later blijkt dat de opmerking racistisch bedoeld was, kan je je persoonlijke gevoelens tonen. Dit kan bijdragen tot een open sfeer waarin racistische uitspraken of andere vooroordelen bespreekbaar worden. Wordt niet boos of geïrriteerd, dit bevordert het leerproces niet.

Grijp het voorval aan om leerlingen ervan te laten leren. Bedenk of het beter is om met individuele leerlingen (of met een groepje leerlingen) een gesprek aan te gaan, of het onderwerp klassikaal te behandelen.

Bespreek met collega's wat er speelt en hoe jij ermee om denkt te gaan (en/of mee omgegaan bent). Zo ontstaat er een besef dat het geen onoplosbaar probleem is (maar dat het ook niet eenvoudig is om met de juiste aanpak te komen).

Nodig desnoods ouders uit om het voorval te bespreken en leg uit waarom dit gedrag onacceptabel is. Gedrag van kinderen komt vaak voort uit dat wat ouders als voorbeeld geven, thuis en in de huiselijke omgeving.

Aandacht voor iedereen

Concentreer je in de discussie niet alleen op de jongeren die zich discriminerend uiten. Het is even belangrijk de jongeren in de groep te ondersteunen die tegen racisme zijn, of zich afvragen of al die (politieke) tegenstellingen wel zo'n goed idee zijn. Voorkom een ongelijke sfeer, voorkom een situatie waarin iemand die zich racistisch uitlaat de meeste aandacht krijgt.

Zij en wij

Het praten over groepen mensen verloopt al snel via de tegenstelling 'wij' en 'zij' en in termen als 'goed' en 'fout'. Deze tegenstelling geeft al aan dat er een onderscheid wordt gemaakt. Probeer dit te doorbreken door juist overeenkomsten aan de orde te stellen. Benadruk gemeenschappelijke interesses en doelen. Hebben niet alle jongeren er belang bij om hun schooltijd op een zo leuk mogelijke manier door te brengen? Wil niet iedereen fatsoenlijk en met respect behandeld worden?

Pas op met generalisatie

Nuanceer ook de beeldvorming over (groepen) mensen om stereotypen en generalisaties te voorkomen. Niet heel Afrika lijdt honger. Niet alle Afrikanen kunnen goed dansen. En net zoals het Christendom een grote verscheidenheid kent, is er ook binnen de Islam sprake van een grote diversiteit. Mensen zijn individuen en allemaal verschillend. Laat deze nuances naar voren komen.

Culturen zijn dynamisch

Er bestaat geen typische Marokkaanse, Turkse, Belgische, of... cultuur. Geen enkele cultuur is statisch. Landen en volkeren kennen talloze (sub)culturen die elk hun eigen spelregels kennen. Deze spelregels veranderen voortdurend door nieuwe ervaringen en inzichten. Daarom bestaat er ook geen handleiding 'hoe omgaan met...'. Interculturele communicatie betekent vooral: flexibel zijn en belangstelling hebben voor elkaar.

Iemand uit de groep als voorbeeld?

Sommige klasgroepen zijn heel divers van samenstelling. Het lijkt logisch om één van de aanwezigen als voorbeeld te nemen, wanneer er aandacht besteed wordt aan een bepaald land of een bepaalde cultuur. Niet iedereen vindt dat leuk en wil 'model staan'. Ook het vertellen van persoonlijke ervaringen met racisme is soms moeilijk. Niet iedereen wil dat.

Aansluiten bij actuele thema's

Jongeren kunnen soms een zekere weerstand hebben om iets van ouderen te leren of aan te nemen. Daarom is het goed om jongeren zoveel mogelijk zelf te laten doen en ze zelf te laten ontdekken en ervaren waar racisme toe kan leiden. Actuele onderwerpen kunnen een goede invalshoek bieden om ervaringen met racisme te bespreken, bijvoorbeeld berichtgeving in de media. Ook boeken, films of muziek kunnen een aanleiding zijn.

Voorkom verboden

Het is belangrijk om grenzen te stellen aan intolerant gedrag en racistische uitingen. Duidelijke gedragsregels over hoe met elkaar om te gaan bieden daarbij houvast. Probeer echter niet te snel

over te gaan tot het verbieden van allerlei zaken. Verboden instellen moet het laatste redmiddel zijn. Gebruik dit vooral ter bescherming van (potentiële) slachtoffers.

Perspectief

Pretendeer bij lessen of gesprekken dat je niet degene bent die alles weet. De jongeren zelf zijn de doelgroep en dus ook de experts op dit gebied. Het is van belang dat de groep naar huis gaat met de idee dat racisme bespreekbaar gemaakt kan worden en aangekaart moet worden. Dat is ook de bedoeling van de campagne #GeefMe1Minuut. Je kan de leerlingen ook wijzen op het bestaan van Unia. Hier kunnen jongeren terecht met vragen over discriminatie of als ze denken gediscrimineerd te zijn (geweest).

Hoe reageer je best niet?

Wanneer iemand in de klas een racistische opmerking maakt, is het negeren van deze opmerking een slechte strategie. Ook wanneer je denkt dat niemand in de klas zich gekwetst kan voelen door de uitspraak, maak je best duidelijk dat zo'n uitspraken niet geduld worden.

3. Verder aan de slag met diversiteit binnen de klas

Versillende organisaties hebben een interessant aanbod rond thema's als interculturaliteit, diversiteit, racisme,... Scholen die graag verder rond deze thema's werken, kunnen inspiratie opdoen bij onder meer onderstaande organisaties.

3.1 Vormingen voor leerkrachten

Steunpunt Diversiteit en Leren

Het Steunpunt Diversiteit en Leren biedt 'Vorming op school' aan voor leerkrachten en directies van alle leeftijdsgroepen. Via een interactieve aanpak gaat de groep aan de slag met een bepaalde inhoud (modules). De vorming biedt een goed evenwicht tussen het aanreiken van theorie en de toepassing in de praktijk, waarbij zoveel mogelijk wordt ingespeeld op de context van de school op vlak van inhoud, werkvorm en doelgroep.

Meer info: <http://www.diversiteitenleren.be/nl/vorming/vorming-op-school>

Via de Toolkit van het Steunpunt Diversiteit en Leren kunnen directie en leerkrachten ook zelf reflecteren over diversiteit in de klas en in de school.

Toolkit: http://www.diversiteitenleren.be/sites/default/files/toolkit_voor_Velov%20DIGITAAL.pdf

Studio Globo

Studio Globo biedt de nascholing 'Superdiversiteit in en buiten de klas' aan. In deze vorming leren ze leerkrachten interculturele competenties verwerven in het lesgeven. Ze reiken methodieken aan om superdiversiteit in en buiten de klas vorm te geven.

Meer info: <http://www.studioglobob.be/nl/nascholing/superdiversiteit-en-buiten-de-klas>

3.2 Vormingen voor leerlingen

School Zonder Racisme

School Zonder Racisme is een organisatie die met jongeren aan vooroordelenbestrijding en antiracistische vorming werkt. Ze doen dit in een positief project via de methodiek van het ervaringsgericht leren. Scholen kunnen de organisatie uitnodigen om workshops of dagprogramma's op maat van het secundair onderwijs te geven, zoals bijvoorbeeld het project BeverZaken.

Contact:

School Zonder Racisme
Hovenierstraat 82
Koekelberg, Brussel 1081
België

T 02/511 16 36

info@schoolzonderracisme.be

- **BeverZaken**

“ BeverZaken stelt zich tot doel inzicht te brengen in de thematiek van **Migratie en Vluchtelingen**. Deze aardbol-in-beweging brengt ons naar een wereld van **Diversiteit** waar **InterCultureel Leren** een absolute noodzaak is. Met het tijdperk van de **Globalisering** is “connectivity” kinderspel, maar **Sociale Rechtvaardigheid** is soms ver te zoeken. BeverZaken weeft deze thema’s in een groeiende leerlijn aan elkaar.”

<http://www.beverzaken.be/>

- **Educatieve comedy en workshop rond vooroordelen**

‘Theater O’Kontreir’ en ‘School zonder Racisme’ slaan de handen in elkaar en presenteren u een stevig coherent educatief pakket om te werken rond intercultureel leren, vooroordelen en stereotypen. Comedians Frank van Erum en Youssef El Mousaoui gaan live en ongecensureerd de confrontatie aan. Vooroordelen, politieke correctheid, zwarte piet, halal slachten, asielbeleid, homoseksualiteit, vrijheid van meningsuiting, de rol van de vrouw en de hoofddoek,... Gevoeligheden worden niet vermeden maar net op een confronterende manier op tafel gelegd.

Met deze vorming willen ze jongeren bewustmaken van (hun) vooroordelen, de (wetenschappelijke) link duiden tussen hardnekkige vooroordelen en discriminatie en hoe we samen kunnen meebouwen aan een wereld met meer vrijheid, verdraagzaamheid en openheid voor andere culturen en gewoonten.

http://www.kleurbekennen.be/workshop/educatieve-comedy-en-workshop-rond-vooroordelen/27_11_2014

Zoekmotor Kleur Bekennen

Via de handige zoekmotor op deze website, vind je het aanbod aan educatieve organisaties die rond wereldburgerschap werken terug, per provincie of op naam: <http://www.kleurbekennen.be/wegwijs-in-het-aanbod/ontdek-de-organisaties?title=&province=West-Vlaanderen> .

3.3 Educatieve materialen

3.3.1 Documentatiecentra

Leerkrachten kunnen steeds terecht bij onderstaande organisaties om interessant lesmateriaal uit te lenen.

Wereldhuis West-Vlaanderen

Hier kan je terecht om materiaal te ontlenen en je kan de medewerkers ook concrete vragen naar advies en begeleiding vragen.

Contact:

Hugo Verrieststraat 22

8800 Roeselare

T 051 26 50 50 | F 051 20 43 49

wereldhuis@west-vlaanderen.be

Meer info:

- <https://www.west-vlaanderen.be/overdegrens/wereldhuis/Paginas/homepage.aspx>
- <http://kleurbekennen.be/wat-is-kleur-bekennen/advies-en-ondersteuning>

School Zonder Racisme

School Zonder Racisme stelt ook pedagogisch materiaal ter beschikking waarmee leerkrachten zelf mee aan de slag kunnen. De thema's zijn Vluchtelingen, Migratie en Interculturaliteit.

Meer info: <http://www.schoolzonderracisme.be/pedagogisch-materiaal>

Bibliotheek Howest

In de bibliotheek van hogeschool Howest kun je didactisch materiaal ontlenuen. Ook rond het thema diversiteit hebben ze een aanbod.

Bv. Een kijk op de ander : didactische fotomap om vooroordelen te doorbreken (leeftijd 9-14 jaar)
<http://bib.howest.be/catalog/hws01:001935462>

Contact :

Sint-Jorisstraat 71

8000 Brugge

T 050 33 32 68 / F 050 34 62 54

brugge@howest.be

3.3.2 Documentaires

Een film of documentaire kan een goeie aanleiding zijn om met de klas over het thema racisme in gesprek te gaan.

Wit is ook een kleur (2016)

In deze documentaire stelt Sunny Bergman zich de vraag waarom veel witte mensen zich verongelijkt voelen als het over racisme en witte privileges gaat. Vooralsnog worden in het racismedebat de problemen gemakshalve neergelegd bij immigranten. Omdat ze niet goed zouden integreren, of bij lager opgeleide proteststimmers omdat zij er racistische denkbeelden op nahouden. Maar wat kleurt de blik van witte hoger opgeleiden van de 'elite', die het morele gelijk aan hun zijde denken te hebben en menen dat kleur er niet toe doet? Slagen zij erin om hun kinderen 'kleurenblind' op te voeden? Bergman neemt de proef op de som. In het 'black doll/white doll' experiment wordt gekeken naar de keuzes die kleuters maken tussen zwart en wit. De jonge deelnemertjes, nog niet getraind in het geven van sociaal wenselijke antwoorden, blijken ongeacht hun eigen kleur dezelfde keuzes te maken en stellen de witte pop stelselmatig boven de zwarte pop. Zo vindt bijvoorbeeld 75 procent de witte pop het slimste. Welke rol spelen onze westerse cultuur en beschavingsnormen in deze uitkomst?

Duur: 50 min

Beschikbaar op http://www.npo.nl/2doc/18-12-2016/VPWON_1257605.

'Reis zonder terugkeer' (2014)

De documentaire 'Reis zonder terugkeer' speelt zich af in het hart van de migrantengemeenschap in België, en in het bijzonder te midden van mannen en vrouwen van de derde leeftijd van Marokkaanse of Turkse afkomst. Hun levensverhalen werpen veel vragen op: over onszelf, over de Belgische geschiedenis, maar ook over de erkenning die we verschuldigd zijn aan deze migranten in de schaduw. Zij zijn met hun reiskoffer naar hier gekomen en in deze documentaire openen zij die – met veel schroom en scherpzinnigheid – voor de ogen van de kijker. 'Reis zonder terugkeer' is waarachtig, nu eens ernstig en dan weer grappig, en nodigt uit om elkaar te ontmoeten. De documentaire is geregisseerd door Sergio Ghizzardi, zelf de kleinzoon van Italiaanse migranten. 'Reis zonder terugkeer' brengt enerzijds een hommage aan de generatie migranten die in de jaren 60 en 70 het nijpende gebrek aan arbeidskrachten in ons land heeft ingevuld. Anderzijds kaart de documentaire de omstandigheden aan waarin ze ouder worden.

Duur: 32 min

Beschikbaar op <https://www.youtube.com/watch?v=LJiau0YBYp8&feature=youtu.be> of via een lokaal contactpunt van Unia.

Bij de documentaire hoort ook een **pedagogisch dossier**:

http://www.myria.be/files/Reis_zonder_terugkeer-DOSSIER.pdf

[Meer info: http://www.myria.be/nl/myriapolis/themadossiers/documentaire-reis-zonder-terugkeer-van-sergio-ghizzardi](http://www.myria.be/nl/myriapolis/themadossiers/documentaire-reis-zonder-terugkeer-van-sergio-ghizzardi)

3.3.3 Testjes vooroordelen

Op internet circuleren verschillende testjes om te 'berekenen' hoe sterk de vooroordelen zijn die je hebt ten opzichte van 'andere' groepen. De resultaten van zo'n test kunnen een aanleiding zijn om een open gesprek te voeren over expliciete en impliciete vooroordelen.

- Test of je vooroordelen hebt via de Harvard associatie test:
<https://implicit.harvard.edu/implicit/selectatest.html>
- [Test je vooroordelen ten opzichte van mensen met een andere huidskleur of afkomst:](https://www.onderhuids.nl/test-jezelf/)
<https://www.onderhuids.nl/test-jezelf/> . Deze test is gebaseerd op de test van Harvard. Na deze testjes kan je echter doorklikken om meer informatie te krijgen over de betekenis van de resultaten. Deze worden ook met filmpjes toegelicht.
- Een andere Nederlandse website heeft een test ontwikkeld omtrent hokjesdenken:
<http://www.hokjestest.nl/> . Deze wordt ondersteund door de werkvorm:
<http://www.uitdeklas.nl/werkvorm/hokjesdenken/> . De werkvorm bevat verschillende filmpjes en kan in de klas geprojecteerd worden.

4. De werking van de lokale contactpunten van Unia

Unia heeft in iedere centrumstad in Vlaanderen een lokaal contactpunt waar je terecht kan met vragen of meldingen over discriminatie. Als melder bepaal je zelf welke stappen er ondernomen worden. Unia behandelt elke melding met de nodige discretie en ernst.

Wil je graag een melding maken van discriminatie of racisme? Dit kan via de meldknop op de website www.unia.be of bij een van de lokale contactpunten bij jou in de buurt.

Vind het dichtstbijzijnde contactpunt via:

<http://www.unia.be/nl/contact-opnemen-met-unia/onze-lokale-contactpunten>

Wat gebeurt er met je melding?

Stap 1: Unia luistert naar je

- We informeren je over jouw rechten.
- Als Unia bevoegd is om jouw melding te behandelen, dan openen we een dossier.
- Als Unia niet bevoegd is, dan brengen we je in contact met één van onze gespecialiseerde (partner)instellingen.

Stap 2: Unia behandelt jouw dossier

- We vragen je om aanvullende informatie om jouw situatie te analyseren.
- We peilen naar jouw verwachtingen en bepalen hoe we te werk zullen gaan.
- We nemen contact op met de verschillende betrokkenen.

Stap 3: Resultaat

- Unia streeft in de eerste plaats naar dialoog en naar onderhandelde oplossingen.
- In uitzonderlijke gevallen kunnen we een gerechtelijke procedure opstarten of aan een lopende zaak deelnemen.

Unia is bevoegd om op te treden bij discriminatie op basis van zogenaamd ras, huidskleur, nationaliteit, afkomst (Joodse oorsprong), nationale of etnische afstamming, handicap, geloof of levensbeschouwing, seksuele geaardheid, leeftijd, vermogen of financiële toestand, burgerlijke staat, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, gezondheidstoestand, fysieke of genetische eigenschap, geboorte en sociale afkomst. Meer info vind je op: <http://unia.be/nl/discriminatiegronden/de-19-discriminatiegronden>

Het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen behandelt vragen rond discriminatie op basis van gender en kwesties rond de gelijkheid tussen vrouw en man.

Meer info vind je op: <http://igvm-iefh.belgium.be/nl>